

10. esettanulmány

FALUKUTATÁS PÉNZESGYŐRBEN

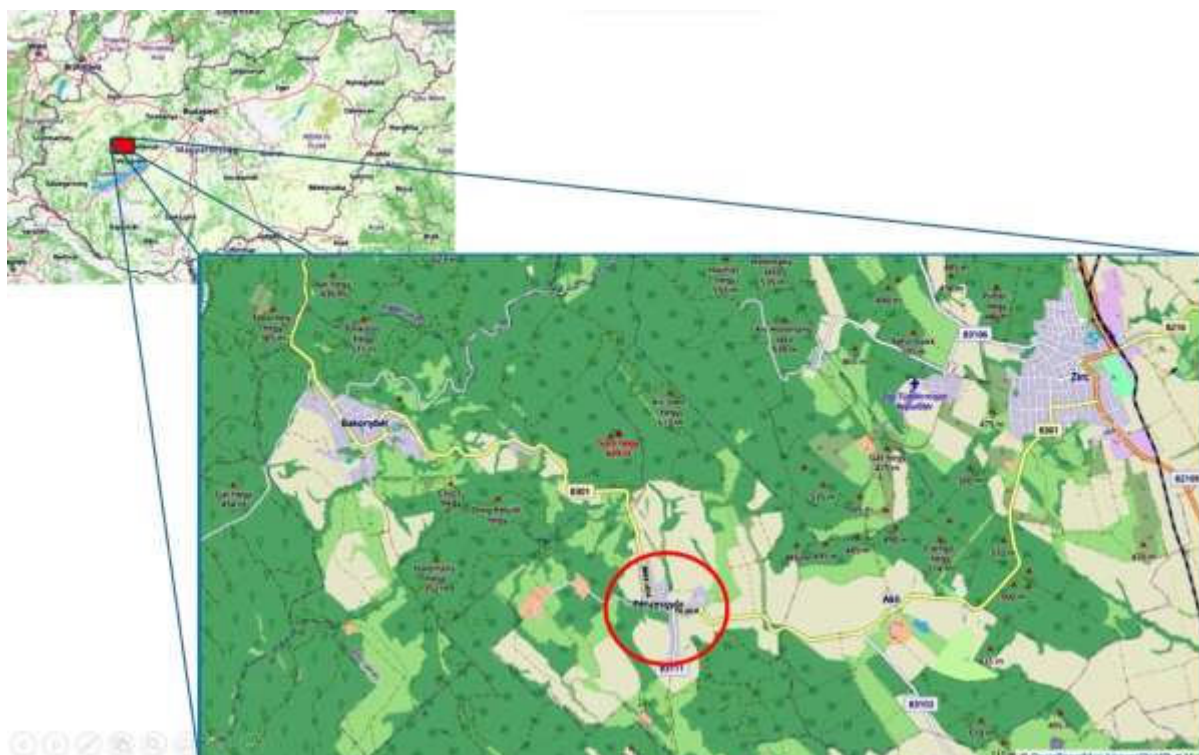
(Társadalomföldrajzi kutatási módszerek faluportyán)

Összeállította: dr. Makádi Mariann és dr. Mari László

A helyszín bemutatása

Helyszínleírás

A foglalkozás helyszíne a Bakony egyik kis faluja, **Pénzesgyőr**. Pénzesgyőr Veszprém vármegyében, a Magas-Bakonyban, a Zircet Pápával összekötő út mentén fekszik. A község mai formájában (10.1. ábra) 1956-ban jött létre három település (Kőrísgyőr, Kerteskői és Pénzeskút) egyesítésével, területe 17,65 km². A **Pénzesgyőri-medencében** fekvő község legmagasabb pontja a Som-hegy csúcsa (633 m), a legalacsonyabb a Kerteskői-szurdok bejárata (328 m). A belterület központja 360 m tengerszint feletti magasságban van. A medencét északról lezáró Som-hegy nyugati részét triász mészkő, csúcsi régióját jura, míg keleti lejtőit és déli részét már kréta üledékes kőzetek építik fel. Harmadidőszaki eocén mészkő, valamint oligocén-miocén kavics foltokban bukkan ki a medencét borító negyedidőszaki lösz alól. Az eocén mészkő jellegzetes kőülete az egykori tengerben élő egysejtű állat (Nummulites sp.) mészváza, a Szent László pénze. A medence éghajlata mérsékelt hűvös (évi középhőmérséklete 8,5 °C) és mérsékelt nedves (évi csapadékmennyisége 750-800 mm). Vizeit a területén több ágból összefolyó Gerence-patak gyűjti össze és viszi tovább a Marcalba. A patak által kialakított rövid Kerteskői-szurdok a Bakony egyik szép szurdokvölgye.

10.1. ábra. Pénzesgyőr elhelyezkedése ([Openstreetmap](#) alapján)

A helyszín megközelíthetősége

Vonattal: Budapestről veszprémi átszállással Zirc vasútállomásig kell utazni, ahonnan a zirci autóbusszállomás gyalog közelíthető meg. Innen a bakonybéli helyközi autóbusszjáráttal érhető el a pénzesgyőri megállóhely. A menetidő kb. 3 óra 30 perc.

Autóbusszal: Volánbusszal (1251 járat) Budapest Népliget autóbusz pályaudvartól Pénzesgyőr autóbusszállomásig kell utazni. A menetidő: 2 óra 57 perc.

Autóval: Budapestről az M7 autópályán Székesfehérvárig, majd a 8-as és 82-es úton Zircig. Zircről a Bakonybélbe vezető úton (8301 út) Pénzesgyőrig (a menetidő: 1 óra 48 perc).

Tartalmi cél

A gyakorlat célja, hogy a tanárszakos hallgatók gyakorlatot szerezzenek egy falu több időkeresztmetszetben való vizsgálatában mindenki által elérhető ingyenes térképek, légi- és űrfelvételek segítségével, valamint terepi tapasztalatok alapján. Célja továbbá, hogy megismerkedjenek a faluban élő emberek lehetőségeivel, problémáival megkérdéses módszereken (kérdőívezés, kikérdezés, interjú) keresztül, valamint tapasztalatokra tegyenek szert a megszerzett információk feldolgozásában, illetve az információknak a meglévő tudásrendszerükbe való illesztésében.

Tartalmi fogalmak: térkép, légifelvétel, űrfelvétel, falu, község, falusi környezet, területi fejlődés, beépítettség tájgazdálkodás, területhasználat; infrastruktúra, közműellátás, közműolló, munkahelyfunkció, lakóhelyfunkció, munkaképes korú lakosság, ingázás, munkanélküliség, hagyományőrzés, közlekedési funkció, turisztikai és vendéglátási funkció, gazdasági ágazatok, szociális ellátás, egészségügyi ellátás, környezettudatosság, hulladékgazdálkodás, fenntarthatóság, fenntartható gazdálkodás

Alkalmazott módszerek:

- *információszerzési módszerek:* terepbejárás (falupoxya), megfigyelés, térképelemzés, képelemzés, kikérdezés, kérdőívezés, interjúkészítés, menetrendi keresés, GPS-koordináták megállapítása;
- *információrögzítési módszerek:* fényképezés, helyszíni filmfelvételkészítés, kérdőívkitöltés (regisztrációs lap), jegyzetelés, listaösszeállítás;
- *információfeldolgozási módszerek:* területábrázolás, papíralapú tematikustérkép-készítés (területi fejlődés, ingázás), digitális tematikustérkép-készítés (útvonalak), diagramkészítés, idővonalkészítés, animációkészítés, vázlatkészítés, képriportkészítés, videófilm-készítés, szövegalkotás (kérdések, liftbeszéd, értékelő összefoglalás), programajánlat összeállítása, útvonaltervezés, értékelés (véleménymegfogalmazás, komment, értékelőtábla).

Készség-, kompetenciafejlesztési cél

A gyakorlat célja, hogy a tanárszakos hallgatók gyakorlatban elsajátítsák a területre vonatkozó ismeretszerzés terepi módszereit, megismerjék azok szervezésének és lebonyolításának körülményeit.

Főként az alábbi kompetenciáik, képességterületeik fejlődjenek:

- térbeli tájékozódókészség a terepen, a térképen, a légifotón és a műholdfelvételen (hely-, terület- és objektumazonosítás);
- időbeli tájékozódókészség történeti időléptékben (időbeli fejlődési folyamat);
- technikai jellegű kompetenciaterületek (fénykép- és videókészítés, animálás, tematikus-térkép-készítés, képriport-összeállítás, applikációhasználat);
- kommunikáció kompetencia (kikérdezés kérdőívvel és szóban), interjúkészítés, tapasztalat- és véleménymegosztás társakkal, liftbeszéd);
- személyes és társas kapcsolati kompetenciák a társakkal együttműködést igénylő csoportmunkában (feladatazonosítás a csoportban, csoportmunkát megalapozó egyéni munka felelőssége, közös feladatvégzés, tudásátadás szakértői csoportban, egyéni és csoportszintű felelősségvállalás);
- attitűd (helyes és környezettudatos magatartás terepen és épített környezetben, szabálykövető magatartás kérdőívezés és kikérdezés során, egymás meghallgatása).

Kapcsolódás a köznevelési tananyagrendszerhez

- *Természettudomány (5–6. évfolyam):* természettudományos tudásszerzés cselekvő tapasztalatszerzés során; információszerzés térkép és fénykép alapján; egy terület komplex megismerése; térbeli tájékozódás a valós környezetben és a térképen; különböző objektumok helyzetének meghatározása; egyszerű, jelrendszerrel ellátott térkép készítése a valóságban megismert területről; néhány egyszerű térinformatikai eszköz használata.
- *Földrajz (7–8. évfolyam):* a földrajzi térben való tájékozódást segítő és információkat szolgáltató hagyományos és digitális eszközök használata; tájékozódás és információleolvasás különböző típusú és tartalmú térképeken; helymeghatározás GPS segítségével, különböző időpontban készült légifotók, űrfelvételek, térképek párhuzamos használata; térképalapú hely- és távolságmeghatározás, útvonaltervezés nyomtatott és digitális térkép segítségével; földrajzi eredetű problémák azonosítása a közvetlen környezetben, kialakulásuk okainak magyarázata; egy település komplex és problémaközpontú vizsgálata; a lakóhely jelenét és fejlődését segítő és nehezítő természet- és társadalomföldrajzi folyamatok felismerése, valamint a környezettudatosság fejlesztése érdekében; poszter, prezentáció vagy rövid videofilm készítése a szűkebb lakóhely természeti és kulturális értékeiről.
- *Földrajz 9–10. évfolyam:* terepvizsgálatok a közvetlen környezet földrajzi megismerésére; környezeti változások megfigyelése térképek és légi- vagy űrfelvételek párhuzamos használatával, a település szerkezetének bemutatása fényképfelvételek alapján; településtípus jellemzőinek, szerepkörük időbeli változásának feltárása; információk, adatok rendszerezése,

ábrázolása hagyományos és digitális eszközök segítségével; lényegkiemelő összegzés készítése földrajzi tartalmú szövegek, terepi tapasztalatok és mások véleményének megismerése alapján; kutatómunka végzése és eredményeinek bemutatása.

- *Természettudomány (11. évfolyam) – Az ember és környezete*: természeti környezeti és települési környezetátalakító tevékenységek értelmezése; környezeti problémák elemzésében az emberi szükségletek hierarchikus rendszerének értelmezése, fenntarthatósági kérdések értékelése mérlegelő gondolkodással; a rendszerszintű gondolkodás fejlesztése a természeti és társadalmi tényezők kapcsolatrendszerének értelmezésével; mérlegelő gondolkodás és felelős véleményalkotás gazdasági, környezetvédelmi és fenntarthatósági érdekek és érvek mentén; feladatok megoldása egyszerű online, szabadfelhasználású szoftverek segítségével.

A program leírása

A program egy falu földrajzi jellemzőinek, az ott élők életmódjának feltárására irányul különféle megismerési módszerek során. A résztvevők kiscsoportokban **tudomány típusú kutatásalapú tanulás**ban vesznek részt a terepen, feladatok általi irányítás alapján feltárják a természetföldrajzi, a gazdasági és a társadalmi jellemzőket. Az információszerező és -feldolgozó módszerek a terephez között tanulási technikák megtapasztalását célozzák.

Időtartam: kétnapos terepi program (oda- és visszautazással együtt)

Munkaforma: csoportmunka

Szervezési mód: a csoportok feladatlapos irányítással és oktatói támogatással dolgoznak a területen; az elkészített feladatokat a nap végén feltöltik a megadott online felületre (pl. Teams-csoport, Google Drive), illetve bemutatják egymásnak.

A program ütemezése:

- Eligazítás – időtartam: 15 perc
- Faluportya munkacsoportokban – időtartam: 10 óra
  - **A. modul** – A település időbeli fejlődésének feltárása és ábrázolása – időtartam: 1,5 óra
  - **B. modul** – A település életterének megismerése – időtartam: 3 óra
  - **C. modul** – A megélhetési lehetőségek megismerése – időtartam: 4 óra
  - **D. modul** – Programútvonalak tervezése – időtartam: 1 óra
  - **E. modul** – Képriportkészítés – időtartam: folyamatosan a program során + 0,5 óra

A. modul

A település időbeli fejlődésének feltárása és ábrázolása

A.1. feladat – A település fejlődésének megismerése térképek, légifotók, űrfelvételek alapján

Szükséges eszközök: térképek és műholdfelvételek (10.2–10.12. ábra) (laminált lapokon), okoseszköz idővonal ([MindOnMap](#)) alkalmazással

Feladat

1. Tanulmányozzák a 10.2–10.12. ábrákat! Vázolják fel a falu térbeli fejlődésének folyamatát a térképek, a légifotók és az űrfelvételek alapján! Készítsenek áttekinthető, **szöveges vázlatot** a területi fejlődés folyamatáról, amiben bemutatják, hogy a falu területegyarodása milyen **területhasználati változásokkal** járt együtt az idők folyamán! Az időbeli változás bemutatása mellett elsősorban az oksági összefüggések kiemelésére törekedjenek!
2. Mutassák be a területhasználat változását **történeti idővonalon**! Használják hozzá az ingyenes [MindOnMap](#) digitális idővonal-készítő alkalmazást!

Történeti (történelmi) idővonal

Grafikus szervező, amely vizuálisan ábrázol bizonyos történelmi időléptékben lejátszódó eseményeket, változásokat időrendi sorrendben. A fordulópontokat, mérföldköveket leginkább vízszintesen, egymás mellett jelenítik meg balról jobbra haladva az időben.

Beadandó: szöveges vázlat, történeti idővonal (képernyőképen)

10.2. ábra. Pénzesgyőr területe az első katonai felmérés térképén (1782–1785)
(Forrás: <https://maps.arcanum.com/hu/>)

10.3. ábra. Pénzesgyőr területe az első katonai felmérés (1782–1785) (balra) és azonos kivágatban napjaink térképén (jobbra) (Forrás: <https://maps.arcanum.com/hu/>)

10.4. ábra. Pénzesgyőr és környéke a második katonai felmérés térképén (1819–1869) (Forrás: <https://maps.arcanum.com/hu/>)

10.5. ábra. Pénzesgyőr és környéke a második katonai felmérés (1819–1869) és azonos kivágatban napjaink térképén (Forrás: <https://maps.arcanum.com/hu/>)

10.6. ábra. Pénzesgyőr és környéke a harmadik katonai felmérés térképén (1869–1887) (Forrás: <https://maps.arcanum.com/hu/>)

10.7. ábra. Pénzesgyőr az 1941-es katonai felmérés térképén) (Forrás: <https://maps.arcanum.com/hu/>)

10.8. ábra. Légifotó Pénzesgyőről és környékéről, 1961
(Forrás: <https://www.fentrol.hu/hu/>)

10.9. ábra. Légifotó Pénzesgyőről, 1978 (Forrás: <https://www.fentrol.hu/hu/>)

10.10. ábra. Légifotó Pénzesgyőről (Google Earth, 2001. május)

10.11. ábra. Légifotó Pénzesgyőről (Google Earth, 2019. október)

10.12. ábra. Pénzesgyőr térképen, napjainkban (Forrás: [OpenStreetMap](https://www.openstreetmap.org))

A.2. feladat – Térképanimáció-készítés a település területi változásáról

Szükséges eszközök: színes ceruzák/filctollak, térképvázlat (10.13. ábra), laptop/tablet, animáció-készítő alkalmazás

Feladat

1. Készítsék el a falu és környéke területi változásainak térképét! Ábrázolják külön-külön térképeken az egyes időpontoknak megfelelő állapotokat a 10.2–10.12. ábrák alapján az összeállított idővonalnak megfelelően! A területi változásokat a település mai helyzetét vázoló munkatérképén (10.13. ábra) rögzítsék! Előzetesen dolgozzanak ki színkódot és jelkulcsot az ábrázoláshoz! Az egyes fázisok ábrázolását mindig az előzőkhöz adják hozzá (vagyis lépésről lépésre fejlesszék tovább a térképet)! Minden fejlődési fázist fényképezzenek le (jpg fájlformátumban)!
2. Készítsenek a falu területi változását bemutató **animációt**! Használjanak hozzá ingyenes, online animációkészítő alkalmazást (pl. [Aspose](https://www.aspose.com), [Gickr](https://www.gickr.com))! Az alkalmazás felületére csak megfelelő sorrendben fel kell tölteniük a térképekről készített képfájlokat, és egy gombnyomásra elkészül az animáció.

Beadandó: a területi változás animációja

Jelmagyarázat

10.13. ábra. Munkatérkép a falun belüli változások bemutatásához (szerk. Makádi M.)

B. modul
A település életterének felfedezése

Szükséges eszközök: okoseszköz, a település online térképe, videókészítő eszköz

Feladat

1. Járják be a falut az online [térkép](#) segítségével! Közben figyeljék a települési környezet adottságait a választott szempontnak megfelelően!

Választható szempontok:

- a. A települési tér és a természetföldrajzi adottságok kapcsolata
  - b. Falukép, jellegzetes udvarok, házak
  - c. A régi és az új ellentéte a faluban
  - d. Életmód a faluban
  - e. Infrastruktúra a lakosság szolgálatában
  - f. Szolgáltatások a turizmus támogatására
2. Készítsenek egy **videófilmet** a településről a választott szempont alapján!
A kisfilmmel kapcsolatos elvárások:
- időtartama: 5 perc;
  - tartalma: kizárólag a szempontra koncentráljon, próbálja átfogóan bemutatni a témát, mutassa be a dolgok több oldalát (pl. pozitív és negatív vonások, ellentétek);
  - a film rövid (címszerű és tényszerű) feliratokkal tudassa a látható tényeket (ne legyen narrálva);
  - zenei vagy más auditív aláfestés lehet;
  - fájlformátum: AVI vagy MOV

Beadandó: videófilm

C. modul

A megélhetési lehetőségek megismerése

C.1. feladat – Kérdőívezés a munkaerőpiaci helyzetről

Szükséges eszközök: kérdőív, regisztrációs lapok, toll, laptop, Excel program, linoit alkalmazás, internetkapcsolat

Feladat

Kérdőíves minikutatást fognak végezni ebben a feladatban a többi csoporttal együtt, munkamegosztásban a falu lakosságának munkaerőpiaci helyzetével kapcsolatban.

Kérdőív

Társadalomtudományos információ- és adatgyűjtési vagy értékelési eszköz, az írásbeli (papíralapú vagy online) megkérdezés eszköze, amely rögzíti az adatközlők válaszait a rögzített kérdésekre.

1. Osszák fel a csoportok egymás között a falu területét!

Választható területek (10.14. ábra):

- a. Béke utca két oldala a Bocskai utcáig
  - b. Béke utca – Bocskai utca által körbezárt terület
  - c. Fő utca két oldala a Gerence-hídtól a Kőrös utcáig
  - d. Kőrös utca mindkét oldala
  - e. Pénzeskút településrész (Kőrös utca – Haladás utca)
  - f. ÉK-i településrész (Haladás utca mindkét oldala)
2. Csoportonként **8 háztartás**ba kell eljutniuk, ahol megkérdezik a kereső családtagokat a munka-lehetőségeikről a papíralapú kérdőív segítségével. Az adatok objektivitása érdekében mindenhol pontosan a kérdőívben szereplő kérdéseket tegyék fel, és egyértelműen rögzítsék a kapott válaszokat a regisztrációs lapokon (10.1. táblázat)! Minden háztartásról külön lapot töltsenek ki! Érdeemes megosztani a feladatot, legyen külön kérdező és jegyző.

10.14. ábra. A terület felosztása a kérdőíves kutatáshoz (forrás: [Openstreetmap](#))

A kérdőívvezetés etikettje

- A kérdőív kitöltése előtt mutatkozzanak be (név, intézmény, kurzuskapcsolódás stb.)!
- Fogalmazzák meg röviden a kérdőívvezetés célját!
- Kérjenek engedélyt a felmérésre, és a végén köszönjék meg az együttműködést!
- A felmérés során legyenek udvariasak, türelmesek a kérdezettek felé!
- A kérdéseket minden esetben pontosan, szó szerint tegyék fel, és a válaszlehetőségeket követhetően mondják el!
- Ha a válaszadó igényli, segítsenek a kérdések értelmezésében, pontosításában!
- Ne feledjék, hogy a kérdező nem fejezheti ki a véleményét (szóban és gesztusokkal) sem a kérdésekkel, sem a válaszokkal kapcsolatban!

Kérdőív a falu munkaerőpiaci helyzetéről

Háztartások

1. Hány fős a háztartás?
2. Hány eltartott van a háztartásban?
3. Hány kiskorú él a háztartásban?
4. Hány főnek van rendszeres havi jövedelme a háztartásban?

Foglalkoztatottak

5. Hol dolgozik? (keresőnként külön)
6. Melyik gazdasági ágazatban dolgozik? (keresőnként külön)
7. Hány órás a napi munkaideje? (keresőnként külön)
8. Ha már nem aktív korú, akkor részesül-e valamilyen rendszeres juttatásban?

Munkalehetőségek

9. Milyen munkalehetőségek vannak a faluban?
10. Milyen munkalehetőségek vannak a falu környékén (pl. a járásban)?
11. Dolgoznak-e bejárók a faluban?
12. Van-e szociális munkaprogram a faluban?

3. A kérdőívek feldolgozásában az egyes csoportoknak együtt kell működniük. A **kiértékelés** témánként történik. Jelöljék ki, hogy a csoportjukon belül ki melyik témának a kiértékelésében vesz részt! Az azonos témákkal foglalkozók alkossanak új csoportokat, és végezzék el a kiértékelést! Most a csoportoknak kell kitalálniuk, hogy milyen módon dolgozzák fel az egyes településrészekén szerzett adatokat, azonban grafikus módszerekkel kell láthatóvá tenni az eredményeket. A diagramokat Excelben készítsék el!

Feldolgozandó témák: minden témát 2 csoport dolgoz fel:

1. háztartások;
2. foglalkoztatottak;
3. munkalehetőségek.

4. A grafikus értékelést követően mindenki térjen vissza az eredeti csoportjába, és ossza meg a csoporttagjaival a megszerzett információkat (a diagramokkal együtt)! Értékeljék a település munkaerőpiaci helyzetét! Készítsenek belőle egy vizuálisan rendezett **összefoglalót** a [linoit](#) alkalmazás segítségével az előkészített felületen!
5. A csoportok értékeljék **kommentekben** az egyes csoportok vizuális összefoglalóját!

Beadandó: összefoglaló és kommentek (a linoit felületen)

Regisztrációs lap

Kérdező: .....

Regisztráló: .....

A megfelelő számok bekarikázandók, a szavak aláhúzendók, a nyílt válaszok beírandók.

1.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	több:	
3.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	több:	
4.	1	2	3	4	5							
5.	a faluban			a falu környékén (járásban)			a vármegyében			egyéb		
5.	a faluban			a falu környékén (járásban)			a vármegyében			egyéb		
5.	a faluban			a falu környékén (járásban)			a vármegyében			egyéb		
5.	a faluban			a falu környékén (járásban)			a vármegyében			egyéb		
5.	a faluban			a falu környékén (járásban)			a vármegyében			egyéb		
6.	mezőgazdaságban			iparban			szolgáltatásban					
6.	mezőgazdaságban			iparban			szolgáltatásban					
6.	mezőgazdaságban			iparban			szolgáltatásban					
6.	mezőgazdaságban			iparban			szolgáltatásban					
6.	mezőgazdaságban			iparban			szolgáltatásban					
7.	4	6	8	12	változó							
7.	4	6	8	12	változó							
7.	4	6	8	12	változó							
7.	4	6	8	12	változó							
7.	4	6	8	12	változó							
8.	igen			nem			nem rendszeresen					
8.	igen			nem			nem rendszeresen					
8.	igen			nem			nem rendszeresen					

8.	igen	nem	nem rendszeresen	
8.	igen	nem	nem rendszeresen	
9.				
10.				
11.	igen	nem	nem tudom	nem akarok válaszolni
12.	igen	nem	nem tudom	nem akarok válaszolni
13.	igen	nem	nem tudom	nem akarok válaszolni

10.1. táblázat. Regisztrációs lap a munkaerőpiaci helyzet kérdőíves felméréséhez (szerk. Makádi M.)

C.2. feladat – Ingázástérkép-készítés

Szükséges eszközök: színes ceruzák/filctollak, térkép és jelmagyarázat feladatlapon

Feladat

Készítsenek térképet a falu lakosságának a környező településekre való ingázásáról! Alapként használják a 10.16. ábra térképét! Egészítsék ki a térkép jelmagyarázatát (10.15. ábra)! Jelöljék azon különböző színű nyilakkal az ingázás célját! A nyilak vastagságával pedig fejezzék ki az ingázók számának különbségeit! Ennek kategóriáit a kérdőívezés tapasztalatai alapján tervezzék meg (rendeljenek számértékeket a jelmagyarázatban lévő vonalvastagságokhoz)!

Jelmagyarázat	
<i>Ingázás célja</i>	<i>Ingázás mértéke</i>
munkavégzés 	<input type="text"/> .....
tanulás 	<input type="text"/> .....
bevásárlás 	<input type="text"/> .....
hivatali ügyintézés 	<input type="text"/> .....
szórakozás 	<input type="text"/> .....

10.15. ábra. A munkatérkép jelmagyarázata

10.16. ábra. Munkatérkép az ingázások ábrázolásához (Forrás: Google Maps)

Beadandó: kiegészített munkatérkép és jelmagyarázata

C.3. feladat – Kikérdezés a falu életéhez kapcsolódó tevékenységekről

Szükséges eszközök: kérdések feladatlapon, jegyzetkészítő eszközök

Feladat

Ezúttal a **kikérdezés** módszerével kell információkat szerezniük 5 helyi lakostól. Minden csoport más témában kérdezi meg az embereket.

1. Tanulmányozzák a választott témával kapcsolatos kérdéseket! Egészítsék ki azokat még kettő önök által a témában fontosnak tartott kérdéssel! A kiegészítés után gondolják át a kérdések sorrendjét, és szükség esetén rendezzék át!
2. A kikérdezés során tegyék fel a kérdéseket, mindenkinek pontosan ugyanúgy és ugyanabban a sorrendben!

Választható témák:

- a. Kereskedelmi vagy szolgáltató üzletben – a lakosság ellátása
- b. Az utca emberétől – események az év során, hagyományörzés
- c. Az utca emberétől – az infrastruktúra
- d. Önkormányzatnál – a gazdasági élet
- e. Önkormányzatnál – a terület- és településfejlesztés
- f. Pangea Kulturális és Környezetvédelmi Egyesületnél – a fenntarthatóság

Csoporton belül osszák meg a feladatokat!
Legyen kérdező és jegyző!
Amennyiben fotó- vagy videódokumentációt
vagy hangfelvételt szeretnének készíteni,
kérjék a beszélgetőpartnerek engedélyét!

Kikérdezés

*Szabálykövetést igénylő szóbeli megkérdezési
módszer, információt szerző eljárás, amely során
a kikérdezőnek mindent, minden megkérdezett
esetében ugyanúgy kell kérdeznie.*

3. Készítsenek egy rövid szöveges összegző értékelést a kikérdezés alapján a választott témával kapcsolatban!

Az összegzés terjedelme: max. 1 oldal

A lakosság ellátása

1. Hány és milyen üzlet szolgálja ki a faluban a lakosság mindennapi élelemszükségeit?
2. Hol tudnak nagyobb bevásárlásokat (élelmiszer, iparcikk, ruházat stb.) végezni a lakosok a környékben? Jellemzően ezeket milyen időközönként veszik igénybe?
3. Milyen lakossági szolgáltatások működnek a településen? Milyen arányban vesznek részt a szolgáltatásokban a helyi lakosok?
4. Mely szolgáltatások szolgálják az idegenforgalmat?
5. Mely szolgáltatások fejlesztésére lenne szükség?

A mi kérdéseink:

6. ....
.....
7. ....
.....

Események az év során, hagyományőrzés

1. Milyen hagyományok, szokások maradtak fenn napjainkig a faluban?
2. Vannak-e a falu életében évente visszatérő események, rendezvények? Ha vannak, kérjük, hogy nevezze meg azokat és az időpontjukat!
3. Vannak-e jellegzetes tájszavak, elnevezések, amelyeket csak a településen vagy a környéken használnak? Ha vannak, kérjük mondjon ilyeneket!
4. Van-e valamilyen legenda vagy babona a faluban? Kérjük, mesélje el!
5. Mik a jellegzetes ételek a faluban? Hogyan kell azokat elkészíteni?

A mi kérdéseink:

6. ....
.....
7. ....
.....

Infrastruktúra

1. Milyen arányú a csatornázás és a vezetékes ivóvízellátás a faluban? Mekkora a közműolló?
2. Milyen a helyközi közlekedés színvonala (gyakorisága, korszerűsége, járatirányai stb.)?
3. Milyen a falu közútjainak a minősége?
4. Milyen fűtéssel és használati melegvíz ellátással rendelkeznek a háztartások?
5. Hogyan gyűjtik és hová kerül a kommunális hulladék?

A mi kérdéseink:

6. ....
.....
7. ....
.....

Gazdasági élet

1. Milyen változásokkal járt a rendszerváltoztatás a falu gazdasági életében?
2. Milyen munkalehetőségek vannak ma a faluban?
3. Milyen arányú a munkanélküliség a lakosság körében?
4. Mely gazdasági ágakban tevékenykednek a faluhoz köthető vállalkozások?
5. Hogyan befolyásolja a község gazdasági életét a turizmus?

A mi kérdéseink:

6. ....
.....
7. ....
.....

Terület- és településfejlesztés

1. Melyek a település vonzó tényezői, kedvező adottságai?
2. Milyen kihívásokkal kell szembenéznie a településnek a földrajzi fekvéséből adódóan?
3. Milyen a település építészeti arculata? Hogyan próbálják megőrizni annak hagyományait?
4. A falu mely területein folyik jelenleg fejlesztés, beruházás és az milyen jellegű?
5. Milyen módszerekkel igyekeznek megteremteni a kívánatos településfejlesztések feltételeit?

A mi kérdéseink:

6. ....
.....
7. ....
.....

Fenntarthatóság

1. Történt-e energetikai rendszerváltás a településen? Ha igen, mi volt a lényege? Ha nem, akkor mi akadályozta?
2. Milyen kihívásokat jelent a falu számára az éghajlatváltozás?
3. Hogyan valósul meg a faluban a korszerű hulladékgyűjtés?
4. Milyen mértékben és minek az eredményeként tudnak megvalósulni a fenntartható gazdálkodás elvei a faluban?
5. Mennyire elterjedt a biogazdálkodás?

A mi kérdéseink:

6. ....
.....
7. ....
.....

Beadandó: összegző értékelés

C.4. feladat – Interjúkészítés a települési élettérről, kötődésről

Szükséges eszközök: jegyzetkészítő eszközök, filmfelvevő eszköz

Feladat

Készítsenek **interjút** egy falusi lakossal! Az interjú során elsősorban arra keressék a választ, hogy mit jelent számára pénzesgyőri lakosnak lenni, milyen kötődései vannak! A beszélgetést rögzítsék videón!

Tervezzék meg az interjúban feltenni kívánt kérdéseket és azok sorrendjét! A beszélgetés tartalma és a kérdések sorrendje a válaszok függvényében kicsit módosulhat.

A videódokumentáció készítése előtt kérjék a beszélgetőpartner engedélyét!

Interjú

Megkérdezésen alapuló beszélgetés valamely témában; az interjú készítője megtervezi a beszélgetés tartalmát, időtartamát és kérdéseit, az interjúalany (előzetes tudás vagy felkészülés alapján) válaszol azokra, megfogalmazza azzal kapcsolatos érzelmeit, gondolatait.

Beadandó: interjúkérdések (docx fájl)

D. modul
Programútvonalak tervezése

D.1. feladat – Útvonaltervezés a nevezetességek megismerésére

Szükséges eszközök: okoseszköz, internetkapcsolat, munkatáblázat és útvonaltervezési táblázat (online alapon), térképvázat

Feladat

1. Keressék meg a terepen a 10.2. táblázatban felsorolt nevezetességeket! Jelöljék az elhelyezkedésüket a térképvázatban (10.13. ábra), és adják meg a GPS-koordinátáikat!
2. Nevezzék meg a táblázatban az egyes nevezetességek főbb értékeit!
3. Gondolkodjanak el azon, hogy milyen tematikus terepi programban lehetne felfűzni a nevezetességeket! A programnak nem kell minden nevezetességet tartalmaznia, csak azokat, amelyek illeszkednek a tematikába. Jelöljék meg a nevezetességek melletti négyzetben ezeket a helyeket!
4. Egészítsék ki a helyek listáját a falubejárás során szerzett tapasztalataik alapján még 3 helyi és környéki elemmel, amelyek illeszkedhetnek a kigondolt témába!

	<i>Nevezetesség</i>	<i>Helyszín pontos megnevezése, leírása</i>	<i>Hely koordinátái</i>	<i>Látogatható érték</i>
	Szent Márton püspök-templom			
	Kertesköi kastély			
	Kertesköi-szurdok			
	Fischer kastély			
	Fogl-féle ház			
	Pangea Egyesület Oktatóközpont			
	Vogl-féle kőkereszt			
	Judit-forrás			
	Szömörke-völgy			
X				
X				
X				
	Tematikus terepi program témája:			

10.2. táblázat. Pénzesgyőr nevezetességei munkatáblázat (szerk. Makádi M.)

A tematikus program témája:				
A választott távolabbi helyszín:				
A választás indoklása:				
1.	Állomás:	Tevékenység:	Időkeret:	Megjegyzés:
1→2.	Útvonal:	Távolság:	Menetidő:	Megjegyzés:
2.	Állomás:	Tevékenység:	Időkeret:	Megjegyzés:
2→3.	Útvonal:	Távolság:	Menetidő:	Megjegyzés:
3.	Állomás:	Tevékenység:	Időkeret:	Megjegyzés:
3→4.	Útvonal:	Távolság:	Menetidő:	Megjegyzés:
4.	Állomás:	Tevékenység:	Időkeret:	Megjegyzés:
4→5.	Útvonal:	Távolság:	Menetidő:	Megjegyzés:
5.	Állomás:	Tevékenység:	Időkeret:	Megjegyzés:
5→6.	Útvonal:	Távolság:	Menetidő:	Megjegyzés:
6.	Állomás:	Tevékenység:	Időkeret:	Megjegyzés:
6→7.	Útvonal:	Távolság:	Menetidő:	Megjegyzés:
7.	Állomás:	Tevékenység:	Időkeret:	Megjegyzés:
			Program összes időigénye:	

10.3. táblázat. Útvonaltervezési táblázat (szerk. Makádi M.)

5. Keressenek egy olyan kirándulási helyszínt, ami közösségi közlekedéssel fél napos időkeretben beépíthető az összeállított, falut megismerő programukba! Indokolják a választásukat! Online menetrend (pl. [Menetrendek](#), [Google térkép](#)) használatával tervezzék meg az oda- és visszautazást!
6. Tervezzék meg, hogy mit csinálnak az egyes helyszíneken! Gondoljanak arra, hogy a tevékenységek illeszkedjenek a kirándulás témájához!
7. Állítsák össze a tematikus kirándulás útvonalát (a faluban lévő és a távolabbi célponttal együtt)! Adják meg az útvonal állomásainak egymástól való távolságát, a menetidőt és a programpontok megvalósításához szükséges időt is!

Beadandó: nevezetességek táblázat, útvonaltervezési táblázat, útvonaltervezési térkép (mentett térkép)

D.2. feladat – Programajánlás liftbeszédben

Szükséges eszközök: értékelőtáblázatok (minden résztvevőnek a csoportok száma szerinti példányszámban)

Feladat

1. „Adják el” a programokat felfűző útvonaltervüket, azaz érveljenek mellette **liftbeszéd**-ben úgy, hogy minél többen válasszák azt a kínálatból! A liftbeszédben a csoport legalább 3 tagjának meg kell szólalnia. A bemutatás során semmilyen szemléltető anyag nem használható. A liftbeszéd időtartama: 2 perc

Liftbeszéd

Prezentálási módszer, egy tartalomnak vagy tevékenységnek és eredményének rövid időtartamú (1-3 perc), kreatív, tényekkel és érvekkel alátámasztott, meggyőző, szóbeli összefoglalása.

2. Értékeljék a csoportok beszédét értékelőtáblázatban (10.4. táblázat)! Minden csoporttag készítsen értékelést minden csoport bemutatásáról!

Szempont	Értékpont			
Időtartás	1	2	3	4
Tartalom, szakmaiság	1	2	3	4
Meggyőzőerő	1	2	3	4
Érvelés	1	2	3	4
Munkamegosztás	1	2	3	4
Stílus	1	2	3	4

10.4. táblázat. Értékelőtáblázat liftbeszédhez (szerk. Makádi M.)

Beadandó: értékelőtáblázatok (személyenként)

E. modul

Képriortkészítés a falukutatásról

Szükséges eszközök: fényképezőgép, laptop vagy tablet, slideshow készítő alkalmazás

Feladat

1. A falukutatás során a települést bejárva szereznek tapasztalatokat annak természeti és társadalmi környezetéről.

Készítsenek képes összefoglalót a feladatokról és a történésekről! Mutassák be **képriortban** az eseményeket! A riport kb. 15-20 képből álljon!

2. Fűzzék össze a képeket diavetítésre alkalmas formában valamely offline alkalmazással (pl. [Bolide Slideshow Creator](#))!
3. Vetítsék le az egyes csoportok a képriortjaikat!

Képriort

Tudósítás egy eseményről, történésről, amelyben az esemény folyamatát a történés időrendjébe rendezett fényképek mutatják. A képek értelmezését rövid szövegek segítik, amelyek csak a képeken nem látható információkat (pl. ki(k), hol, mikor, mi történik) közölnék.

Beadandó: képriort slideshow (mp4 formátum)